

Taksonomia zrównoważonego finansowania

– jak wpłynie na produkcję i stosowanie urządzeń w sektorze budynków?

- Kogo dotyczy taksonomia?
- Kto może na niej skorzystać?
- Co jest zrównoważoną działalnością?
- Kryteria techniczne dla technologii budynkowych

Spis treści

1	Wprowadzenie	1
2	Jak działa taksonomia?	2
	Cele taksonomii	2
	Kryteria taksonomii	2
	Kogo obejmuje taksonomia?	3
	Korzyści ze stosowania taksonomii	4
3	Kryteria taksonomii w obszarze sektora budynków	5
	Produkcja urządzeń	5
	Energia.....	6
	Budownictwo i nieruchomości	7
	Działalność zawodowa, naukowa i techniczna	9
4	Taksonomia i pompy ciepła	10
	Produkcja urządzeń zwiększających efektywność energetyczną budynków	10
	Instalacja, konserwacja i naprawa technologii energii odnawialnej	10
	Instalacja i eksploatacja elektrycznych pomp ciepła	10
	Warunki finansowania zgodnie z taksonomią.....	11
5	Pytania i odpowiedzi	12
	Materiały do pobrania	14

Wydawca: Porozumienie Branżowe na rzecz Efektywności Energetycznej (POBE), marzec 2024

Autor poradnika: mgr Paweł Wróbel

Redakcja: Joanna Jania

Projekt graficzny i łamanie: medianova Jacek Gacukowicz

W poradniku wykorzystano materiały udostępnione przez Komisję Europejską oraz opracowanie EHPA (Europejskiego Stowarzyszenia Pomp Ciepła) „Uwagi dotyczące pomp ciepła w taksonomii UE”, a także wypowiedzi prelegentów z webinarium POBE „Taksonomia w efektywności energetycznej budynków”.

Wprowadzenie

Taksonomia to nowe „narzędzie” wspierające realizację założeń „Europejskiego Zielonego Ładu” i zapewne – nowe pojęcie dla wielu osób związanych zawodowo z sektorem technologii stosowanych w budynkach. Nasz poradnik został zatem pomysłany jako swoisty miniprzewodnik po taksonomii. Znajdą w nim Państwo m.in. jej zasadnicze cele i kryteria w interesującym nas obszarze, wraz z przykładami oceny inwestycji oraz interpretacji zapisów.

Realizacja „Europejskiego Zielonego Ładu” już dziś oznacza konieczność podjęcia zdecydowanych działań, by inwestycje w sektorach odpowiedzialnych za zużycie energii oraz emisję gazów cieplarnianych przyczyniały się do realizacji celów Unii Europejskiej. W sektorze technologii stosowanych w budynkach, np. w ogrzewnictwie, wentylacji, klimatyzacji, kluczowe będą te inwestycje, które służą redukcji emisji gazów cieplarnianych, rozwijaniu efektywności energetycznej, a także zwiększeniu udziału odnawialnych źródeł w produkcji i zużyciu energii. Sektor budynków w Unii Europejskiej, odpowiadający za 40% zużycia finalnej energii, a także za 36% wszystkich unijnych emisji dwutlenku węgla, ma do odegrania szczególnie ważną rolę w zakresie tych inwestycji – począwszy od realizacji ambitnych celów na 2030 r., aż do osiągnięcia neutralności klimatycznej Unii Europejskiej w 2050 r.

W ukierunkowaniu strumienia środków inwestycyjnych na takie przedsięwzięcia, które przyczyniają się do realizacji wspomnianych założeń, ma pomóc unijna taksonomia zrównoważonego finansowania. Staje się ona głównym narzędziem wsparcia finansowego i oceny inwestycji.

Z jednej strony taksonomia zrównoważonego finansowania pozwoli ocenić, jakie działalności gospodarcze oraz inwestycje są zrównoważone, a z drugiej – pokaże te, które są szkodliwe z punktu widzenia środowiskowego oraz społecznego. W ten sposób będzie ułatwiać inwestorom przekierowanie inwestycji na bardziej zrównoważone technologie i rodzaje działalności gospodarczej. Dotyczy to zarówno inwestorów korzystających ze środków publicznych, jak i korzystających z instrumentów finansowych instytucji prywatnych, np. banków komercyjnych.

Taksonomia ma zapewniać przejrzystość działań w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz służyć przedsiębiorstwom i inwestorom. To pierwszy, wspólny słownik pojęć dla „Europejskiego Zielonego Ładu”, który oferuje jednolite kryteria oceny przedsięwzięć – wszystkim, którzy dokonują inwestycji w projekty lub różne rodzaje działalności gospodarczej wywierające znaczący wpływ na klimat i środowisko.

Zgodnie z deklaracją Komisji Europejskiej – w ramach tych wysiłków przedsiębiorstwa potrzebują kompleksowych ram w zakresie zrównoważonego rozwoju, aby mogły odpowiednio zmienić swoje modele biznesowe. Celem jest zapewnienie transformacji w sektorze finansowym, który dotychczas nie podlegał regulacjom unijnym, a jednocześnie ograniczenie pseudoekologicznego marketingu. Taksonomia, ujednolicając kryteria oceny inwestycji dla podmiotów, które obejmuje w całej Unii – w tym m.in. banków, towarzystw ubezpieczeniowych, giełd papierów wartościowych, firm giełdowych czy doradców inwestycyjnych – ma zwiększyć wiarygodność i porównywalność informacji dotyczących aspektów związanych ze zrównoważonym rozwojem.

Warto już teraz zaakceptować fakt, że taksonomia zrównoważonego finansowania nie jest czymś doraźnym, przejściowym, ale przemyślanym systemem, który był kształtowany przez KE w kilkuletnim procesie (przełomowy był 2015 r., gdy zawarto tzw. Porozumienie Paryskie) oraz że na stałe zagości w realiach inwestycyjnych państw członkowskich UE, w tym Polski. Będzie też ewoluować, podążając za zmianami w aktach prawnych UE, zapewne w kierunku coraz ambitniejszych kryteriów.

Warto również podkreślić, że kierunek transformacji, który wspiera taksonomia, jest zgodny z celami Unii szybkiego odchodzenia od paliw kopalnych z Rosji. Jest to podstawowe zadanie unijnego planu REPowerEU będącego reakcją na wojnę Rosji przeciw Ukrainie. ■

mgr Paweł Wróbel
prezes Gate Brussels,
ekspert POBE

Fot. Shutterstock.com

Jak działa taksonomia?

Wiele firm związanych z branżą technologii budynkowych zetknęło się już w swojej działalności z regułami taksonomii. Od 1 stycznia 2022 roku obowiązują pierwsze kryteria taksonomii dla celów klimatycznych. Kto jest zobowiązany prawnie do stosowania taksonomii zrównoważonego finansowania i dlaczego jej reguły dotyczą także wielu innych firm czy drobnych inwestorów?

Cele taksonomii:

Rozporządzenie ustanawiające taksonomię weszło w życie z datą 12 lipca 2020 r. Określa warunki, jakie musi spełnić działalność gospodarcza, aby mogła zostać uznana za zrównoważoną środowiskowo. To przekłada się na zwiększenie możliwości atrakcyjnego finansowania.

W ramach taksonomii wyróżniono sześć celów (rys. 1), według których ocenia się poszczególne działalności gospodarcze i prowadzone inwestycje. Każda z opisanych działalności ma wskazany minimalny poziom, który musi zapewnić, żeby nie być uznana za „wyraźnie szkodzącą”, a także kryteria, które musi spełnić, by wpisać się w znaczącą realizację danego celu. Przykłady sposobu oceny działalności zgodnie z tą zasadą pokazano na rys. 2 i 3.

! Warunkiem kwalifikowania, np. przez banki, danej inwestycji jako zrównoważonej jest przyczynianie się jej realizacji do spełnienia co najmniej jednego z ww. celów taksonomii, przy jednoczesnym nieszkodzeniu pozostałym.

Kryteria taksonomii

Ich szczegółowy opis można znaleźć w załącznikach, odrębnych dla każdego celu taksonomii, czyli w tzw. aktach delegowanych. Obecnie przyjęte są załączniki dla wszystkich celów, w tym oznaczonych jako 1 i 2, w obszarze zmian klimatu (akt delegowany opublikowany przez KE w dniu 21 kwietnia 2021 r.). Przedstawione tam kryteria kwalifikacji działalności pod kątem zrównoważenia są stosowane od 1 stycznia 2022 r. Dla technologii wykorzystywanych w budynkach kluczowe znaczenie mają kryteria znaczącej realizacji celu 1, tj. łagodzenia zmian klimatu.

Kryteria taksonomii bazują przede wszystkim na zapisach aktualnych kryteriów definiowanych przez unijne ramy prawne, np. dyrektywę w sprawie efektywności energetycznej budynków czy też dyrektywę w sprawie odnawialnych źródeł energii. Ich kolejne rewizje będą przynosiły przegląd tych kryteriów. Kryteria taksonomii będą poddawane regularnym przeglądom. Z biegiem czasu mogą zostać dodane nowe sektory i rodzaje działalności, w tym o charakterze przejściowym i wspomagającym. Jednocześnie

Rys. 1. Cele taksonomii.
Źródło: Instytut Jagielloński

Cele taksonomii	Kryteria „nie szkodzić”, tj. DNSH	Kryteria istotnej realizacji celu
1. Łagodzenie skutków zmian klimatu		działalność w istotny sposób realizuje ten cel
2. Dostosowanie do zmian klimatu		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
3. Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
4. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
5. Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
6. Ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)

Rys. 2. Przykład 1 – działalność spełnia kryteria zrównoważoności

każda rewizja i każda zmiana aktów prawnych UE pociągnie za sobą zmiany w zakresie zasad taksonomii.

Zasady taksonomii będą ewoluować, podążając za odpowiednimi aktami prawnymi UE, które np. będą wskazywać sposoby realizacji zwiększanych celów klimatyczno-energetycznych. Dotyczy to m.in. zmian, które przynosi szereg dyrektyw i rozporządzeń w ramach pakietu „fit for 55%”, co ma pozwolić osiągnąć wyższy cel redukcji gazów cieplarnianych do 2030 r.

Kogo obejmuje taksonomia?

Stosowanie taksonomii jest obowiązkowe dla:

- Unii Europejskiej oraz państw członkowskich – tam, gdzie definiowane są wymogi dla uczestników rynku finansowego i emitentów w odniesieniu do produktów finansowych lub obligacji korporacyjnych, które są udostępniane jako zrównoważone środowiskowo;
- uczestników rynku finansowego, którzy świadczą swoje produkty i usługi w UE – mają oni obowiązek wskazywania:
 - w jakim stopniu inwestycje w ramach produktu finansowego są dokonywane w działalność gospodarczą zgodną z taksonomią,
 - do realizacji jakich celów środowiskowych przyczynia się inwestycja w ramach danego produktu finansowego oraz
 - jaki jest udział procentowy inwestycji zgodnych z taksonomią w działalności;
- dużych przedsiębiorstw oraz spółek giełdowych – które, będąc objęte obowiązkiem raportowania

Cele	Kryteria „nie szkodzić”, tj. DNSH	Kryteria istotnej realizacji celu
1. Łagodzenie skutków zmian klimatu	działalność nie spełnia kryteriów DNSH celu	
2. Dostosowanie do zmian klimatu		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
3. Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
4. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
5. Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)
6. Ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		działalność spełnia kryteria minimalne („nie szkodzić”, tj. DNSH)

Rys. 3. Przykład 2 – działalność nie spełnia kryteriów zrównoważoności

Poziomy emisyjności CO₂ w przypadku energii (w tym ciepła) w akcie delegowanym

W akcie delegowanym opublikowanym przez KE w dniu 21 kwietnia 2021 r., dotyczącym zmian klimatu (*Climate Delegated Act*), określono następujące progi w zakresie emisyjności:

- próg emisyjności wynoszący 100 g CO₂/kWh – tylko technologie wytwarzania energii poniżej tego progu są uznane za zrównoważone w zakresie zmian klimatu (włącznie z technologiami wychwytywania i sekwestracji CO₂);
- maksymalną emisyjność wpisującą się w zasadę „nie szkodzić” – na poziomie 270 g CO₂/kWh.

Regulacje te są stosowane obowiązkowo od 1 stycznia 2022 r.

Uzupełniający akt delegowany przyjęty 2 lutego 2022 r. określił rygorystyczne kryteria dla gazu ziemnego i energii jądrowej, aby można było zaliczyć je do zgodnych z taksonomią. W przypadku gazu ziemnego wskazano limit emisyjności 270 g CO₂ e/kWh, co w praktyce mogą zapewnić tylko najsprawniejsze bloki w kogeneracji. Ponadto instalacja musi spełnić łącznie także inne warunki, m.in.:

- brak efektywnej alternatywy OZE o takiej samej mocy;
- gotowość do współspalania gazów niskoemisyjnych lub odnawialnych co najmniej na poziomie: 30% od 2026 r., 55% od 2030 r. i 100% do końca 2035 r.;
- zastąpienie istniejącej jednostki opartej o produkcję z paliw kopalnych (jak węgiel, ropa), przy czym musi ono skutkować co najmniej 55% redukcją emisyjności jednostkowej/kWh;
- moc nowej jednostki nie może być większa niż zastępowanej, a modernizacja jednostki nie może prowadzić do zwiększenia jej mocy.

Dodatkowo, w przypadku kogeneracji – jej działalność musi prowadzić do 10% oszczędności energii pierwotnej w porównaniu do rozdzielonej produkcji ciepła i energii elektrycznej. Natomiast w przypadku ciepła sieciowego – wytwarzana energia cieplna będzie używana w efektywnych systemach ciepłowniczych zgodnie z kryteriami dyrektywy EED.

wania niefinansowego, będą musiały informować o następujących kwestiach:

- jaki jest udział procentowy obrotu pochodzącego z produktów lub usług związanych z działalnością gospodarczą zgodną z taksonomią,
- w jakim stopniu nakłady inwestycyjne i wydatki operacyjne są zgodne z taksonomią.

Warto zaznaczyć, że ostatecznie taksonomia przekłada się także na podmioty, które nie są bezpośrednio objęte obowiązkiem jej stosowania, np. na klienta indywidualnego czy dewelopera, którzy chcą zaciągnąć kredyt w banku notowanym na giełdzie. Bank,

będąc zobowiązany do wskazania, w jakim stopniu jego inwestycje w ramach tzw. produktu finansowego są zgodne z zasadami taksonomii czy też do realizacji jakich celów środowiskowych się przyczyniają, będzie musiał uzyskać odpowiednie informacje od swoich kredytobiorców. I takie właśnie są założenia taksonomii – jak najszersze spektrum oddziaływania na rynek, również pośrednio, w celu ukierunkowania jak największej liczby przedsięwzięć na zrównoważone środowiskowo.

! Istotne jest również, że fundusze z unijnego budżetu, w tym z Krajowego Planu Odbudowy, nie mogą już być wydatkowane na projekty, które nie spełniają kryterium „nie szkodzić” taksonomii. Pośrednio jest więc ona już wpisana w obecne działania i programy wsparcia inwestycji.

Korzyści ze stosowania taksonomii

W obszarze działalności gospodarczej i inwestycji w sektorze budynków oraz wykorzystywanych w budownictwie technologii taksonomia powinna przynieść szereg korzyści, wśród których warto wymienić:

- wdrożenie jednoznacznego i uniwersalnego standardu zrównoważonych „zielonych” inwestycji, czyli określenie tego, co jest „zieloną” inwestycją czy działalnością;
- wsparcie systematycznej realizacji krajowych celów klimatyczno-energetycznych, czyli redukcji CO₂, wzrostu udziału OZE oraz efektywności energetycznej, z uwzględnieniem przyszłych rewizji;
- spójność z obowiązkami i kryteriami wynikającymi z legislacji unijnej;
- zwiększenie możliwości dostępu do atrakcyjnych ofert finansowych na inwestycje zgodne z zasadami taksonomii, zarówno ze źródeł instytucji komercyjnych (np. banków), jak i publicznych, w tym ze środków unijnych;
- zwiększenie konkurencyjności polskiego przemysłu i nauki oraz możliwości funkcjonowania na rynkach unijnych tych podmiotów, których działalność jest uznawana za zrównoważoną. ■

W kierunku upowszechnienia

Komisja Europejska podkreśla, że uniwersalny charakter systemu taksonomii powinien przyczynić się do jej upowszechnienia także wśród podmiotów nie objętych obowiązkiem stosowania, np. małych i średnich przedsiębiorstw nie notowanych na giełdzie. Ponadto rozszerzany ma być zakres przedsiębiorstw, które będą obejmowane koniecznością raportowania niefinansowego opartego na taksonomii.

KE wskazuje, że zakresem aktu delegowanego ws. celów taksonomii 1 i 2, dotyczących zmian klimatu, będzie objętych około 40% przedsiębiorstw notowanych na giełdzie i działających w sektorach, na które przypada niemal 80% bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych w Europie. Uwzględnione są takie sektory, jak: energetyka, leśnictwo, przemysł wytwórczy, transport i budynki.

Kryteria taksonomii w obszarze sektora budynków

Poniżej przedstawiamy kluczowe kryteria dla działalności gospodarczych w obszarze budynków oraz technologii stosowanych w budynkach, które decydują o realizacji w znaczącym stopniu celu 1, czyli łagodzenia zmian klimatu.

Uznanie działalności gospodarczej czy planowanej inwestycji za zrównoważoną zgodnie z zasadami taksonomii będzie przede wszystkim zależało od spełnienia podanych niżej kryteriów.

Produkcja urządzeń

Produkcja urządzeń z zakresu technologii odnawialnych źródeł energii
Bez dodatkowych warunków.
Produkcja urządzeń zwiększających efektywność energetyczną budynków
W ramach działalności gospodarczej wytwarzany jest jeden lub więcej z następujących produktów i ich kluczowych komponentów:
a) okna o współczynniku U niższym lub równym $1,0 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$;
b) drzwi o współczynniku U niższym lub równym $1,2 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$;
c) systemy ścian zewnętrznych o współczynniku U niższym lub równym $0,5 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$;
d) systemy dachowe o współczynniku U niższym lub równym $0,3 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$;
e) produkty izolacyjne o wartości lambda niższej lub równej $0,06 \text{ W}/(\text{m} \cdot \text{K})$;
f) urządzenia gospodarstwa domowego zaliczane do dwóch najwyższych, najliczniejszych klas efektywności energetycznej (zgodnie z rozporządzeniem UE 2017/1369);
g) źródła światła zaliczane do dwóch najwyższych, najliczniejszych klas efektywności energetycznej (zgodnie z rozporządzeniem UE 2017/1369);
h) systemy ogrzewania pomieszczeń i systemy ciepłej wody użytkowej według dwóch najwyższych, najliczniejszych klas efektywności energetycznej (zgodnie z rozporządzeniem UE 2017/1369);
i) systemy chłodzenia i wentylacji według dwóch najwyższych, najliczniejszych klas efektywności energetycznej (zgodnie z rozporządzeniem UE 2017/1369);
j) kontrola obecności i światła dziennego dla systemów oświetleniowych;
k) pompy ciepła zgodne z technicznymi kryteriami określonymi w sekcji 4.16 załącznika (patrz niżej: „pompy ciepła”);
l) elementy elewacji i dachów z funkcją ochrony przeciwsłonecznej lub kontroli nasłonecznienia, w tym elementy wspierające uprawę roślinności;
m) energooszczędne systemy automatyzacji i kontroli budynków – dla budynków mieszkalnych i niemieszkalnych;
n) termostaty strefowe i urządzenia do inteligentnego monitorowania głównych obciążeń elektrycznych lub ciepłych budynków oraz czujniki;
o) produkty do pomiaru ciepła i regulacji termostatycznej dla indywidualnych domów podłączonych do lokalnych systemów ciepłowniczych, dla indywidualnych mieszkań podłączonych do systemów centralnego ogrzewania obsługujących cały budynek oraz dla systemów centralnego ogrzewania;
p) wymienniki i podstacje ciepłownicze zgodne z działalnością dystrybucyjną w zakresie systemów lokalnego ogrzewania/chłodzenia określoną w sekcji „efektywne sieci ciepłownicze”;
q) produkty do inteligentnego monitorowania i regulacji systemu ogrzewania oraz urządzeń pomiarowych.
<i>Warto zauważyć, że np. w przypadku urządzeń wyszczególnionych w pkt. a, b, c i d wymogi polskich warunków technicznych (WT 2021) już teraz są wyższe niż wskazane w taksonomii.</i>

Energia

Wytwarzanie energii elektrycznej z technologii fotowoltaicznych (PV) Wytwarzanie energii elektrycznej ze stałych instalacji solarnych (CSP) Kogeneracja ciepła/chłodu i energii elektrycznej z energii słonecznej Produkcja ciepła/chłodu z ogrzewania słonecznego
Bez dodatkowych warunków.

Wytwarzanie energii elektrycznej z wiatru
Bez dodatkowych warunków.

Wytwarzanie energii elektrycznej z elektrowni wodnych
Działalność jest zgodna z jednym z poniższych kryteriów:
a) instalacja wytwarzająca energię elektryczną jest instalacją przepływową i nie ma sztucznego zbiornika;
b) gęstość mocy instalacji wytwarzającej energię elektryczną wynosi powyżej 5 W/m ² ;
c) emisja gazów cieplarnianych w cyklu życia, związana z wytwarzaniem energii, jest niższa niż 100 g CO ₂ e/kWh.

Wytwarzanie energii elektrycznej z geotermii Kogeneracja ciepła/chłodu i energii elektrycznej z energii geotermalnej
Emisja gazów cieplarnianych w cyklu życia, związana z wytwarzaniem energii, jest niższa niż 100 g CO₂ e/kWh .

Wytwarzanie energii elektrycznej z gazów i paliw na bazie OZE z wyłączeniem biogazu i biopaliw Kogeneracja ciepła/chłodu i energii elektrycznej z gazów i paliw na bazie OZE z wyłączeniem biogazu i biopaliw
Emisja gazów cieplarnianych w cyklu życia, związana z wytwarzaniem energii, jest niższa niż 100 g CO₂ e/kWh (w tym z wykorzystaniem technologii CCS/U) oraz działalność spełnia jedno z następujących kryteriów:
a) przy budowie zainstalowano urządzenia pomiarowe do monitorowania fizycznych emisji, takich jak wyciek metanu, lub wprowadzono program wykrywania i naprawy wycieków metanu;
b) podczas eksploatacji odnotowuje się fizyczne pomiary emisji metanu i likwiduje się nieszczelności.
Jeżeli w ramach działalności następuje mieszanie odnawialnych paliw gazowych lub płynnych z biogazem lub biopaliwami, to:
– biomasa rolna stosowana do produkcji biogazu lub biopaliw spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 2-5 dyrektywy UE 2018/2001,
– natomiast biomasa leśna spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 6 i 7 tej dyrektywy.

Wytwarzanie energii elektrycznej z biomasy, biogazu lub biopaliw Kogeneracja ciepła/chłodu i energii elektrycznej z biomasy, biogazu lub biopaliw
1. Biomasa rolna wykorzystywana w działalności spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 2-5 dyrektywy UE 2018/2001 (tzw. RED II). Biomasa leśna wykorzystywana w działalności jest zgodna z kryteriami określonymi w art. 29 ust. 6 i 7 tej dyrektywy. <i>Warto zauważyć, że już w lipcu br. można się spodziewać nowej dyrektywy, tzw. RED III, która najprawdopodobniej przyniesie znaczące zmiany w odniesieniu do biomasy.</i>
2. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych wynikające z zastosowania biomasy wynosi co najmniej 80% w odniesieniu do odpowiedników paliw kopalnych, zgodnie z załącznikiem VI do dyrektywy UE 2018/2001.
3. Jeżeli instalacje opierają się na fermentacji beztlenowej materiału organicznego, produkcja pofermentu spełnia kryteria określone w sekcji 5.6 oraz kryteria 1 i 2 w sekcji 5.7 załącznika, stosownie do przypadku.
4. Punkty 1 i 2 nie mają zastosowania do instalacji wytwarzających energię elektryczną o całkowitej nominalnej mocy cieplnej poniżej 2 MW i wykorzystujących paliwa gazowe z biomasy.
5. W przypadku instalacji wytwarzających energię elektryczną o całkowitej nominalnej mocy cieplnej od 50 do 100 MW stosuje się technologię wysokosprawnej kogeneracji lub, w przypadku instalacji wytwarzających wyłącznie energię elektryczną, działalność spełnia poziom efektywności energetycznej powiązany z najlepszymi dostępnymi technikami (BAT-AEL) określonymi w najnowszych właściwych konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym w konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) dla dużych obiektów energetycznego spalania (LCP).

6. W przypadku instalacji wytwarzających energię elektryczną o całkowitej nominalnej mocy cieplnej powyżej 100 MW działalność spełnia jedno lub więcej z następujących kryteriów:
a) osiąga sprawność elektryczną wynoszącą co najmniej 36%;
b) stosuje wysokosprawną technologię CHP (skojarzone wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej), o której mowa w dyrektywie UE 2012/27;
c) wykorzystuje technologię wychwytywania i składowania dwutlenku węgla.

Magazynowanie energii elektrycznej
Działalność polega na budowie i eksploatacji magazynów energii elektrycznej, w tym elektrowni wodnych szczytowo-pompowych. W przypadku wykorzystania wodoru jako magazynu energii elektrycznej, gdy wodór spełnia techniczne kryteria screeningu określone w akcie delegowany do taksonomii, ponowna elektryfikacja wodoru jest również uważana za część działalności.

Magazynowanie energii cieplnej
Budowa i eksploatacja obiektów, które magazynują energię cieplną i zwracają ją w późniejszym czasie w postaci energii cieplnej lub innej energii.

Efektywne sieci ciepłownicze
Spełniają jedno z następujących kryteriów:
a) w przypadku budowy i eksploatacji rurociągów i powiązanej infrastruktury do celów dystrybucji energii cieplnej i chłodniczej system spełnia definicję efektywnych systemów lokalnego ogrzewania i chłodzenia określoną w art. 2, pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE;
b) w przypadku renowacji rurociągów i powiązanej infrastruktury służącej do dystrybucji energii cieplnej i chłodzenia, inwestycja, dzięki której system spełnia definicję efektywnych systemów lokalnego ogrzewania lub chłodzenia określoną w art. 2, pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE, rozpoczyna się w okresie trzech lat;
c) działalność jest: <ul style="list-style-type: none"> (i) modyfikacją do niskotemperaturowych systemów, (ii) zaawansowanym systemem pilotażowym (systemy kontroli i zarządzania energią, internet przedmiotów).

Instalacja i eksploatacja elektrycznych pomp ciepła
Instalacja i eksploatacja elektrycznych pomp ciepła spełnia oba poniższe kryteria:
a) próg czynnika chłodniczego: potencjał tworzenia efektu cieplarnianego (GWP) nie przekracza wartości 675;
b) spełnione są wymogi w zakresie efektywności energetycznej określone w rozporządzeniach wykonawczych do dyrektywy Ekoprojekt 2009/125/WE.

Ciepło odpadowe
Bez dodatkowych warunków.

Budownictwo i nieruchomości

Budowa nowych budynków (mieszkalnych i niemieszkalnych)
1. Zapotrzebowanie na energię pierwotną, decydujące o charakterystyce energetycznej budynku osiągniętej w wyniku robót budowlanych, jest przynajmniej o 10% mniejsze niż próg określony w odniesieniu do wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w środkach krajowych wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE. Świadectwem charakterystyki energetycznej budynku jest powykonawcze świadectwo charakterystyki energetycznej. <i>W celu stwierdzenia spełnienia ww. kryterium należy wyznaczyć obliczeniową wartość wskaźnika określającego roczne zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną EP do ogrzewania, wentylacji, chłodzenia oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, a w przypadku budynku użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnego, gospodarczego i magazynowego – również do oświetlenia wbudowanego i porównać z pomniejszoną o 10% wartością graniczną wyznaczoną w sposób określony w § 329 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.</i> Obliczeniową wartość wskaźnika określającego roczne zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną EP wyznacza się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej.

2. W przypadku budynków o powierzchni większej niż 5000 m² po zakończeniu budowy budynek powstaje w wyniku jej realizacji poddawany jest **badaniom pod kątem szczelności powietrznej i integralności cieplnej**, a wszelkie odstępstwa od poziomów charakterystyki ustalonych na etapie projektowania lub wady przegród zewnętrznych budynku są ujawniane inwestorom i klientom. Jeżeli w trakcie procesu budowlanego stosowane są solidne procesy kontroli jakości, jest to dopuszczalne jako alternatywa dla badania szczelności termicznej.

3. W przypadku budynków o powierzchni większej niż 5000 m² **potencjał tworzenia efektu cieplarnianego** (*Global Warming Potential, GWP*) w cyklu życia budynku, wynikający z budowy, powinien zostać obliczony dla każdego etapu cyklu życia i być ujawniany inwestorom i klientom na żądanie.

Modernizacja istniejących budynków

Remont budynku jest zgodny z obowiązującymi wymogami dotyczącymi remontów kapitalnych – jak określono w obowiązujących krajowych i regionalnych przepisach budowlanych **dotyczących „gruntownych renowacji”**, wdrażających dyrektywę 2010/31/UE. Charakterystyka energetyczna budynku lub części poddanej renowacji, która została zmodernizowana, spełnia optymalne pod względem kosztów minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej zgodnie z odpowiednią dyrektywą.

Warto zauważyć, że pojęcie „gruntowna renowacja” nie zostało jeszcze wdrożone do polskiego prawodawstwa i niewątpliwie warto to zrobić w najbliższym czasie.

Alternatywnie, renowacja prowadzi do **zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 30%**. Pierwotne zapotrzebowanie na energię pierwotną i szacowana poprawa opierają się na szczegółowym przeglądzie budynku, audycie energetycznym przeprowadzonym przez akredytowanego niezależnego eksperta lub innej przejrzystej metodzie i są potwierdzone świadectwem charakterystyki energetycznej. Poprawa o 30% wynika z rzeczywistego zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną (przy czym nie uwzględnia się zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną netto dzięki odnawialnym źródłom energii) i może zostać osiągnięta poprzez szereg środków w ciągu **maksymalnie trzech lat**.

Instalacja, konserwacja i naprawa sprzętu służącego efektywności energetycznej

Indywidualne środki w zakresie renowacji polegające na instalacji, konserwacji lub naprawie urządzeń służących poprawie efektywności energetycznej.

Działalność polega na jednym z następujących indywidualnych środków, pod warunkiem że są one:

- **zgodne z minimalnymi wymogami** określonymi dla poszczególnych komponentów i systemów mających zastosowanie w regulacjach krajowych wdrażających dyrektywę 2010/31/UE
- oraz, w stosownych przypadkach, są sklasyfikowane **w dwóch najwyższych, najliczniejszych klasach efektywności energetycznej**, zgodnie z rozporządzeniem UE 2017/1369:

a) dodanie izolacji do istniejących elementów przegród zewnętrznych, takich jak ściany zewnętrzne (w tym zielone ściany), dachy (w tym zielone dachy), poddasza, piwnice i podłogi na gruncie (w tym środki mające na celu zapewnienie szczelności powietrznej, środki mające na celu ograniczenie skutków mostków termicznych i rusztowań) oraz produkty służące do nakładania izolacji na przegrody zewnętrzne budynku (w tym mocowania mechaniczne i klej);

b) wymiana istniejących okien na nowe okna energooszczędne;

c) wymiana istniejących drzwi zewnętrznych na nowe drzwi energooszczędne;

d) instalacja i wymiana energooszczędnych źródeł światła;

e) instalacja, wymiana, konserwacja i naprawa systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji (HVAC) oraz systemów ogrzewania wody, w tym urządzeń związanych z usługami ciepłowniczymi, przy zastosowaniu wysoce efektywnych technologii;

f) instalacja nisko wodo- i energochłonnej armatury kuchennej i sanitarnej zgodnej ze specyfikacjami technicznymi określonymi w dodatku do aktu delegowanego do taksonomii, a w przypadku natrysków, mieszaczy natryskowych, wylotów prysznicowych i kranów – o maksymalnym przepływie wody wynoszącym 6 l/min lub mniej, potwierdzonym istniejącą etykietą na rynku unijnym.

Instalacja, konserwacja i naprawa stacji ładowania pojazdów elektrycznych w budynkach (i na miejscach parkingowych przy budynkach)

Bez dodatkowych warunków.

Instalowanie, konserwacja i naprawa instrumentów i urządzeń do pomiaru, regulacji i kontroli charakterystyki energetycznej budynków

Działalność polega na **jednym** z następujących działań:

a) instalacji, utrzymaniu i naprawie termostatów strefowych, systemów inteligentnych termostatów i urządzeń czujnikowych, w tym kontroli ruchu i światła dziennego;

b) instalacji, konserwacji i naprawie systemów automatyki i sterowania budynkiem, systemów zarządzania energią w budynku (BMS), systemów sterowania oświetleniem i systemów zarządzania energią (EMS);
c) instalacji, konserwacji i naprawie inteligentnych liczników gazu, ciepła, chłodu i energii elektrycznej;
d) instalacji, utrzymaniu i naprawie elementów elewacji i dachów z funkcją ochrony przed słońcem lub kontroli słonecznej, w tym elementów wspierających uprawę roślinności.

Instalacja, konserwacja i naprawa technologii energii odnawialnej
Działalność polega na jednym z następujących działań, jeżeli dotyczą one zainstalowanych systemów technicznych budynku:
a) instalacji, konserwacji i naprawie systemów fotowoltaicznych wraz z pomocniczym wyposażeniem technicznym;
b) instalacji, konserwacji i naprawie paneli słonecznych do wytwarzania ciepłej wody użytkowej, a także naprawie wyposażenia technicznego;
c) instalacji, konserwacji, naprawie i modernizacji pomp ciepła przyczyniających się do osiągnięcia celów w zakresie energii odnawialnej w sektorze ciepła i chłodu zgodnie z dyrektywą UE 2018/2001, a także naprawie wyposażenia technicznego;
d) instalacji, konserwacji i naprawie turbin wiatrowych, a także naprawie wyposażenia technicznego;
e) instalacji, konserwacji i naprawie kolektorów słonecznych, a także naprawie wyposażenia technicznego;
f) instalacji, konserwacji i naprawie jednostek magazynowania energii cieplnej lub elektrycznej, a także naprawie wyposażenia technicznego;
g) instalacji, konserwacji i naprawie wysokowydajnych mikrokogeneracji;
h) instalacji, konserwacji i naprawie wymienników ciepła/systemów odzyskiwania ciepła.

Nabycie nieruchomości i wykonywanie prawa własności do tej nieruchomości
1. W przypadku budynków wzniesionych przed 31 grudnia 2020 r., budynek ma świadectwo charakterystyki energetycznej co najmniej klasy A. Alternatywnie należy on do 15% najbardziej efektywnych budynków w kraju lub regionie pod względem zapotrzebowania na energię pierwotną (PED), co musi być poparte odpowiednimi dowodami, które: <ul style="list-style-type: none"> – zawierają przynajmniej porównanie charakterystyki energetycznej danego budynku z charakterystyką energetyczną budynków wzniesionych w kraju lub regionie przed 31 grudnia 2020 r. oraz – uwzględniają rozróżnienie przynajmniej między budynkami mieszkalnymi i niemieszkalnymi.
2. W przypadku budynków wzniesionych po 31 grudnia 2020 r., budynek spełnia kryteria określone w sekcji 7.1 niniejszego załącznika, obowiązujące w chwili nabycia. <p><i>Warto zauważyć, że w polskich świadectwach charakterystyki energetycznej nie określa się klasy energetycznej budynków. Nie jest więc możliwe uzyskanie świadectwa klasy A. Aby stwierdzić spełnienie ww. kryterium, należy przeanalizować wymóg alternatywny, sprawdzając, czy budynek należy do 15% najbardziej efektywnych budynków w kraju lub regionie.</i></p> <p><i>Przy określaniu rozkładu zapotrzebowania na energię pierwotną budynków warto zajrzeć do centralnego rejestru charakterystyki energetycznej budynków. Jest tam wykaz świadectw tej charakterystyki sporządzonych w Polsce od 2015 r. Zgodnie z nim, 15% najbardziej efektywnych energetycznie budynków mieszkalnych wybudowanych przed 31 grudnia 2020 r. i posiadających świadectwo charakterystyki energetycznej cechuje się zapotrzebowaniem na energię pierwotną mniejszym niż 76,59 kWh/(m² · rok). Natomiast 15% najbardziej efektywnych energetycznie budynków niemieszkalnych wybudowanych przed 31 grudnia 2020 r. i posiadających świadectwo cechuje się zapotrzebowaniem na energię pierwotną mniejszym niż 118,26 kWh/(m² · rok). Budynki te można uznać za spełniające rozpatrywane kryterium. Zostało to poparte odpowiednimi dowodami, tj. porównane z danymi wynikającymi z wykazu świadectw charakterystyki energetycznej dla budynków mieszkalnych i niemieszkalnych.</i></p>

Działalność zawodowa, naukowa i techniczna

Usługi profesjonalne związane z charakterystyką energetyczną budynków
Działalność polega na świadczeniu jednej z następujących usług:
a) konsultacje techniczne (konsultacje energetyczne, symulacje energetyczne, zarządzanie projektami, sporządzanie umów o poprawę charakterystyki energetycznej, szkolenia dedykowane) związane z poprawą charakterystyki energetycznej budynków;
b) akredytowane audyty energetyczne i oceny charakterystyki energetycznej budynków;
c) usług zarządzania energią;
d) umów o poprawę charakterystyki energetycznej;
e) usług energetycznych świadczonych przez przedsiębiorstwa usług energetycznych.

4

Taksonomia i pompy ciepła

Jak oceniać rolę pomp ciepła na podstawie kryteriów zawartych w akcie delegowanym KE z 21 kwietnia 2021 r. oraz późniejszych uzupełnieniach? Jak rozumieć i interpretować poszczególne zapisy, gdy rozważamy finansowanie produkcji albo instalacji i eksploatacji pomp ciepła?

Pompy ciepła zostały przywoływane w ramach kilku działań wyszczególnionych w akcie delegowanym KE, co niewątpliwie wskazuje na znaczącą rolę tej technologii w zakresie łagodzenia zmian klimatu (cel 1) – zarówno jako tzw. działania wspomagające, jak i zasadniczo przyczyniającego się do realizacji celu. Spróbujmy zatem szczegółowo przeanalizować zapisy tego dokumentu w odniesieniu do pomp ciepła – korzystając z opracowania EHPA – European Heat Pump Association (Europejskie Stowarzyszenie Pomp Ciepła).

Produkcja urządzeń zwiększających efektywność energetyczną budynków

Jak zapisano w akcie delegowanym (sekcja 3.5), za tego typu działania „wspomagające”, które znacząco przyczyniają się do łagodzenia zmian klimatu (są zatem uważane za „zrównoważone”), uznawane są te, które polegają na wytwarzaniu **co najmniej jednego** z następujących produktów i ich kluczowych komponentów:

...h) *systemy ogrzewania pomieszczeń i systemy ciepłej wody użytkowej zaklasyfikowane do dwóch najwyższych obecnie istniejących klas efektywności energetycznej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1369 i aktami delegowanymi przyjętymi na mocy tego rozporządzenia;*

(i) *systemy chłodzenia i wentylacji zaklasyfikowane do dwóch najwyższych obecnie istniejących klas efektywności energetycznej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1369 i aktami delegowanymi przyjętymi na mocy tego rozporządzenia;*

...k) *pompy ciepła spełniające techniczne kryteria kwalifikacji określone w sekcji 4.16 niniejszego załącznika;* Sugeruje to, że produkcja pomp ciepła jest „zrównoważona” dla pomp ciepła, które:

- zaklasyfikowano do dwóch najwyższych obecnie istniejących klas efektywności energetycznej lub
- spełniają one techniczne kryteria kwalifikacji określone w sekcji 4.16 (patrz poniżej).

! **W związku z tym EHPA uważa, że przy rozważaniu produkcji pomp ciepła wysoki poziom efektywności energetycznej jest wystarczający, aby uznać pompę ciepła za „zrównoważoną” (i otrzymać dedykowane finansowanie) oraz że kryteria zawarte w sekcji 4.16 należy rozpatrywać wyłącznie w przypadku, gdy pompa ciepła nie spełnia wyżej wymienionych kryteriów efektywności określonych w ekoprojekcie.**

Instalacja, konserwacja i naprawa technologii energii odnawialnej

Pompy ciepła są również przywoływane w ramach tego działania „wspomagającego” (sekcja 7.6 aktu delegowanego). Działanie to przyczynia się znacząco do łagodzenia zmian klimatu (czyli jest uważane za „zrównoważone”), jeżeli polega **na jednej** z następujących czynności indywidualnych zrealizowanych na miejscu jako system techniczny budynku:

h) *instalacja, konserwacja, naprawa i modernizacja pomp ciepła przyczyniających się do realizacji celów w zakresie energii odnawialnej służącej do ogrzewania i chłodzenia zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 oraz pomocniczych urządzeń technicznych;*

Sugeruje to, że instalacja, konserwacja i naprawa pomp ciepła jest „zrównoważona” w przypadku pomp ciepła zainstalowanych na miejscu, które przyczyniają się do realizacji celów w zakresie ogrzewania i chłodzenia ze źródeł odnawialnych zgodnie z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii (art. 23).

! **W konsekwencji EHPA uważa, że prawnie uznany „odnawialny” charakter pompy ciepła jest wystarczający, aby uznać pompę ciepła za „zrównoważoną” (i otrzymać dedykowane finansowanie). Kryteria zawarte w sekcji 4.16 (patrz poniżej) należy uwzględniać tylko w przy-**

Fot. Shutterstock.com

padku, gdy pompa ciepła nie jest uznawana za „odnawialną” zgodnie z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii.

Instalacja i eksploatacja elektrycznych pomp ciepła

Pompy ciepła są wyraźnie wymienione w tym działaniu (sekcja 4.16 aktu delegowanego) jako zasadniczo przyczyniające się jako takie (a nie jako działanie wspomagające) do łagodzenia zmian klimatu, pod warunkiem **spełnienia wszystkich** następujących warunków:

- są elektryczne;
- ich instalacja i działanie elektryczne spełnia oba poniższe kryteria:
 - (a) próg czynnika chłodniczego: potencjał tworzenia efektu cieplarnianego nie przekracza 675,
 - (b) spełnione są wymogi dotyczące efektywności energetycznej określone w rozporządzeniach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE;
- spełniają następujące wymagania, zgodnie z kryterium „nie wyrządzać znaczącej szkody”:
 - w ramach działania ocenia się dostępność oraz, w miarę możliwości, wykorzystanie sprzętu i elementów, które cechują się wysoką trwałością i zdolnością do poddawania recyklingowi oraz łatwości demontażu i regeneracji,
 - istnieje plan gospodarki odpadami, który zapewnia maksymalne ponowne wykorzystanie, regenerację lub recykling po zakończeniu cyklu życia, w tym poprzez umowy z partnerami zajmującymi się gospodarką odpadami, co ma odzwierciedlenie w prognozach finansowych lub oficjalnej dokumentacji projektu,
 - w przypadku pomp ciepła powietrze-powietrze o mocy znamionowej do 12 kW poziomy mocy akustycznej w pomieszczeniu i na zewnątrz są poniżej progu określonego w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 206/2012.

Bardzo ważne jest jednak, aby zwrócić uwagę na następujące postanowienie zawarte we wstępnej części tej sekcji:

W przypadku, gdy działalność gospodarcza jest integralnym elementem „instalacji, konserwacji i naprawy technologii energii odnawialnej”, o której mowa w sekcji 7.6 niniejszego załącznika, zastosowanie mają techniczne kryteria kwalifikacji określone w sekcji 7.6.

Zdanie to sugeruje, że wyżej wymienione warunki uznania pompy ciepła za „inwestycję zrównoważoną” mają zastosowanie tylko do pomp ciepła zainstalowanych na miejscu, które nie przyczyniają się do realizacji celów w zakresie ogrzewania i chłodzenia ze źródeł odnawialnych zgodnie z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii (art. 23). Wydaje się to logiczne, ponieważ RED już ustala warunki uznania pomp ciepła za „odna-

Fot. Shutterstock.com

wialne” i zachęca do promowania wszystkich technologii, które spełniają wymogi określone w tej dyrektywie.

! W związku z tym EHPA uważa, że akt delegowany ustanawia dodatkowe kryteria (maks. wartość GWP, min. efektywność energetyczna, obieg zamknięty, maks. poziom mocy akustycznej), aby instalacja i eksploatacja pomp ciepła mogły być uznane za działanie „zrównoważone”, które należy zastosować tylko wtedy, gdy takiego działania nie można uznać za przyczyniające się do osiągnięcia celów w zakresie ogrzewania i chłodzenia ze źródeł odnawialnych zgodnie z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii.

Warunki finansowania zgodnie z taksonomią

W rozważaniach dotyczących finansowania instalacji i eksploatacji pomp ciepła urządzenia te są zatem uważane za „zrównoważone”:

- gdy ich instalacja zalicza się do celów w zakresie ogrzewania i chłodzenia ze źródeł odnawialnych (tj. kiedy są uważane za „odnawialne”)
- lub gdy spełniają wszystkie kryteria wymienione w sekcji 4.16 (maks. wartość GWP 675, min. poziom efektywności energetycznej, wymagania dotyczące obiegu zamkniętego, maks. poziom mocy akustycznej).

Z kolei w rozważaniach dotyczących finansowania produkcji pomp ciepła, urządzenia te są uważane za „zrównoważone”:

- gdy są klasyfikowane do dwóch najwyższych obecnie istniejących klas efektywności energetycznej
- lub gdy spełniają wszystkie kryteria wymienione w sekcji 4.16 (maks. wartość GWP, min. poziom efektywności energetycznej, wymagania dotyczące obiegu zamkniętego, maks. poziom mocy akustycznej).

Pytania i odpowiedzi

– Czy należy stosować taksonomię w programach Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju?

– Tak, taksonomia powinna być w tych programach uwzględniana. Nie jest to co prawda obecnie dla tych podmiotów obowiązkiem wprost wynikający z prawa, bo nie ma ich np. w katalogu przedsiębiorstw, które są notowane na giełdzie, ale po pierwsze są to instytucje, które wchodzi w skład sektora publicznego, a po drugie – finansują inwestycje, które mają charakter długofalowy i które na poziomie strategicznym muszą realizować cele europejskie, np. w zakresie ograniczenia emisji przez termomodernizację budynków czy wymianę źródeł ciepła.

– Jak taksonomia wpłynie na dofinansowanie technologii stosowanych w budynkach, np. w programie „Czyste Powietrze”?

– „Czyste Powietrze” powinno wspierać transformację spójną z taksonomią, a także dyrektywą EPBD z 2024 r. Stąd nieuchronne jest wycofanie z tego programu wsparcia dla urządzeń na paliwa kopalne, także gaz ziemny. EPBD wskazuje zakończenie wsparcia ze środków publicznych do takich urządzeń najpóźniej do 1 stycznia 2025 r. Największe wsparcie powinno być przeznaczane na technologie OZE oraz efektywność energetyczną

– Czy taksonomia to szansa, czy zagrożenie dla polskiej gospodarki?

– Trochę przyzwyczailiśmy się traktować politykę klimatyczną jako „zagrożenie” (np. w kontekście odchodzenia od spalania węgla), jednak warto docenić

potencjał, jaki daje jednolita ocena zrównoważonych działań i inwestycji. Zwróćmy uwagę choćby na efekt końcowy, bo oczywiste jest, że można „docieplić” dom i docieplić go faktycznie czy też wymienić źródło ciepła na inne albo wymienić je na zdecydowanie lepsze. Gdy mamy wspólny słownik czy katalog działań zrównoważonych, to dużo łatwiej poruszają się na rynku.

– Jakie korzyści może przynieść stosowanie taksonomii przedsiębiorcom?

– Warto pamiętać, że jeśli już dziś zaczniemy wdrażać zasady taksonomii, to potem nie będziemy zaskoczeni nowymi standardami i w pewnym sensie przymuszeni do tego np. przez bank. Na początku z pewnością trzeba będzie ponieść pewne wysiłki i koszty, np. zatrudnić konsultanta, ale dzięki temu łatwiej będzie potem poruszać się na rynku i z pewnością spadną nam np. koszty transakcyjne.

– Czy wznoszenie budynków odpowiadających standardom taksonomii przyniesie korzyści także deweloperom?

– Z pewnością. Przede wszystkim mogą wówczas ogłosić, że są firmami, które spełniają standard „zielonych” inwestycji. Dla dużych firm, np. deweloperów, to ważne również w kontekście raportów ESG, które muszą publikować w oparciu o nowe zasady już za rok 2024. W obszarach związanych z kwestiami środowiskowymi i klimatycznymi muszą one uwzględnić kryteria taksonomii.

– Czy taksonomia dotyczy tylko dużych firm, czy też średnich i małych?

Fot. Shutterstock.com

– Bezpośrednio dotyczy dużych firm, ale małych również będzie dotyczyć dość szybko, pośrednio. Choćby dlatego, że banki i inne instytucje będą musiały wymagać i zbierać pewne informacje od inwestorów czy też małych i średnich firm oraz przekładać je na odpowiednie instrumenty, np. kredyty.

– Czy spełnienie standardów taksonomii zapewni korzystniejsze finansowanie inwestycji?

– Spełnienie standardów taksonomii z pewnością będzie oznaczać mniejsze ryzyko inwestycji, a zatem koszty, np. kredytu, powinny być również niższe. Ponadto spora część inwestycji będzie wymagać spełnienia standardów taksonomii, aby dofinansowanie w ogóle uzyskać – chodzi o specjalne narzędzia finansowe czy kredyty.

– Na jakiej podstawie zdefiniowano kryteria techniczne do kwalifikacji działań jako zrównoważone?

– W każdym z obszarów, które są objęte taksonomią, były prowadzone bardzo głębokie prace badawcze i wykonano swoisty przegląd możliwości technologicznych. Przez kilka lat pracował nad tym duży zespół stałych ekspertów, podzielony sektorowo, dodatkowo zatrudniano też konsultantów. Patrząc na kryteria, świetnie widać tę wiedzę ekspercką.

– Czy taksonomia definiuje budynek plus-energetyczny?

– Nie, w zapisach taksonomii nie znajdziemy precyzyjnej definicji budynków plus-energetycznych. Jest natomiast odwołanie do zapotrzebowania na energię pierwotną (EP), które powinno być o 10% niższe niż EP_{max} dla danej kategorii budynków (w kraju członkowskim). Niewątpliwie tę kwestię warto bardziej zdecydowanie określić, oczywiście w powiązaniu z fizyką zagadnienia.

– Jak się ma taksonomia do tzw. greenwashingu?

– „Zielone” i „eko” jest w modzie, w związku z czym na rynku można się spotkać z różnymi tego typu hasłami, które niewiele mają wspólnego z faktycznie zrównoważoną działalnością. Taksonomia, poprzez zdefiniowanie jasnych kryteriów określających, które działania gospodarcze faktycznie są „zielone”, ma m.in. zlikwidować zjawisko greenwashingu.

Wypowiedzi zostały opracowane na podstawie wybranych pytań i odpowiedzi z webinarium POBE „Taksonomia w efektywności energetycznej budynków”. Odpowiedzi udzielił prelegenci: Maciej Bukowski, prezes zarządu WiseEuropa oraz członek technicznej grupy roboczej ds. zrównoważonego finansowania KE (TEG) oraz Paweł Lachman, prezes zarządu PORT PC, koordynator POBE.

Fot. Shutterstock.com

Materiały do pobrania:

1. Akty prawne dotyczące taksonomii:

http://bit.ly/prawo_taksonomia

2. Taksonomia – załącznik 1 (dotyczący łagodzenia zmian klimatu) – energooszczędne budynki:

http://bit.ly/taksonomia_an1

3. Akt delegowany KE w j. polskim:

- dokument 1 – rozporządzenie delegowane KE:

http://bit.ly/rozporządzenia_taksonomia_1

- dokument 2 – załącznik do rozporządzenia delegowanego, aneks 1:

http://bit.ly/rozporządzenie_taksonomia_2

- dokument 3 – załącznik do rozporządzenia, aneks 2:

http://bit.ly/rozporządzenie_taksonomia_3

4. Warsztaty POBE nt. taksonomii:

http://bit.ly/prezentacje_taksonomia

http://bit.ly/Film_taksonomia_POBE

Organizacje branżowe patronujące poradnikowi

